

Pět let biskupské služby

Mons. Jana Baxanta

Narodil se 8. 10. 1948 v Karlových Varech. Pochází ze šesti sourozenců, bratr Pavel je rovněž kněz, sestra Marie vede Bohu zasvěcený život. Po maturitě na Střední průmyslové škole zeměměřické v Praze byl přijat na Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu v Praze se sídlem v Litoměřicích. Po ukončení studia přijal kněžské svěcení 23. 6. 1973 v Praze z rukou Mons. Františka Tomáška.

Svou kněžskou službu začínal jako kaplan v Kolíně v letech 1973 až 1975. Poté působil jako administrátor nejprve v Bystřici u Benešova (v letech 1975 až 1983) a pak ve farnosti sv. Antonína v Praze - Holešovicích (v letech 1983 až 1990). V roce 1990 byl jmenován vicerektorem a posléze v roce 1993 rektorem Arcibiskupského kněžského semináře v Praze. Od roku 1997 pokračoval v kněžské službě jako farář nejdříve v Kolíně, a pak od roku 2000 až do konce roku 2002 ve farnosti Matky Boží před Týnem v Praze. 1. 1. 2003 byl jmenován generálním vikářem Diecéze českobudějovické.

Diecézním biskupem v Litoměřicích jmenoval Mons. Mgr. Jana Baxanta papež Benedikt XVI. Jmenování bylo oznámeno 4. 10. 2008, v den svátku sv. Františka z Assisi, ve Vatikánu a na litoměřickém biskupství.

Biskupské svěcení přijal v sobotu 22. 11. 2008 v 10 hodin v katedrále sv. Štěpána v Litoměřicích. Za přítomnosti českých, moravských a zahraničních biskupů, kněží a stovek věřících nejen z litoměřické diecéze ho vysvětil na biskupa kardinál Miloslav Vlk. Spolusvětiteli byli apoštolský nuncius v České republice Diego Casuero a českobudějovický sídelní biskup Jiří Paďour OFMCap. Kázal olomoucký arcibiskup a metropolita Jan Graubner.

Vážený pane biskupe, zanedlouho to bude již pět let, kdy jste přijal v katedrále sv. Štěpána v Litoměřicích biskupské svěcení. Mohli byste roky své biskupské služby alespoň krátce zhodnotit? Které byly, podle Vás, stěžejní události uplynulých pěti let?

Pro mne osobně to byly roky krásné, protože jsem se stále více přesvědčoval o tom, že biskupská služba má úžasný smysl. Denně mi dává příležitost setkávat se s lidmi a něco málo také pro ně udělat. To málo je to, z čeho já sám mám a měl jsem vždycky radost: projev upřímného přátelství. Navíc, když chci opravdu sloužit, nejde to bez Pána Boha a neustálého rozhovoru s Ním. Snažím se být trvale Božím přítelem, i když velmi často jsem shledával, že nejsem přátelství z Boží strany hoděn. Krása biskupské služby je i v tom, že člověk drží v kázni a harmonii stylu života. Protože se jedná o denní pravidelný režim – od Pána Boha a lidí si nemůžete vzít volno –, je to sice dosti namáhavé, ale krásné.

Co se týče výčtu stěžejních událostí, pak musím s omluvou konstatovat, že takový výčet nedělám. Musel bych jich vyjmenovat téměř jeden tisíc osm set. Asi tolik dní už biskupskou službu vykonávám a každý den, doslova každý den prožívám něco zásadního, stěžejního.

Mohli bychom připomenout cíle, které jste si při nástupu do biskupské služby vytyčil v rámci pastoračního plánu, a Vaši vizi rozvoje diecéze?

Nemám rád honosné a formálně stylizované tzv. pastorační plány. Zkráceně říkám každému, kdo se po nich ptá, že je nutné činit to, co můžeme činit, ale abychom to činili důsledně a rádi. Samozřejmě však jsem při nástupu do služby v litoměřické diecézi jistě představil a stále je mám. Jestli mohu, připomenu zde slova, která jsem svým kněžím napsal v květnovém oběžníku letošního roku a docela by teď mohla být určena nejen jim: *Pátým rokem tvořím s vámi a vy spolu se mnou jedno presbyterium*

litoměřické diecéze. Domnívám se, že po téměř pěti letech by bylo vhodné se mírně ohlédnout a připomenout si pastorační zásady, které jsem vám jako vizi a plán tehdy při nástupu předložil. Vyhlížet následně budoucnost pak můžeme jen s hlubokou vírou. Bude to, co nám poskytne sám Bůh. Sdělit jsem vám s plnou vážností, že, za prvé, chci počítat s každým z vás i s těmi, kteří by postupem času přicházeli mezi nás ve smyslu obohacení našeho kněžského diecézního společenství, s touhou oddat se službě Bohu a lidem. Počítat s každým a vkládat důvěru do každého z vás nebylo a není jen okázalé „zbožné“ gesto biskupa. Žádá to velkorysost a mnohdy tichou trpělivost, a to samé jsem zažíval, očekával a očekávám od vás. Jako druhé jsem zmínil skutečnost duchovních povolání. Nemohu tvrdit, že kněžských povolání máme dost, ale ani málo. Tušíme snad všichni, že kněžský dobrý příklad kohokoliv z nás se také může stát podnětem k zamýšlení v duších mladých mužů. Jsem rád, že se tak i stalo. Jako třetí bod jsem připomněl přítomnost kořenů našich předchůdců a svědků ve víře. Tímto je naše diecéze zvláště hodnotná, neboť v minulosti ve zdejších pastoračním terénu žilo mnoho aktivních křesťanů, kněží, řeholníků a řeholnic, osob zasvěcených. Prosím, pamatujme na ně především tehdy, když je nám trochu smutno. Oni duchovně jistě pomáhají své domovině a za nás se u Boha přimlouvají. Čtvrtý bod byla má výzva ke svornosti. Aby naše diecézní loď neztroskotala, ale naopak aby plula správným a jedním směrem, je třeba žít vzájemně v pokoji a svornosti. Velice mě těší, že jste ochotni jeden druhému pomáhat, i když je to někdy i za cenu nepochopení a obětí. Čas prožitý v ochotě a touze myslet na druhé, nejen na sebe, není nikdy časem ztraceným. Konečně pátým bodem byla má prosba o to, abychom hořeli pro Krista. Jen ten, kdo hoří, může zapalovat druhé. Často obdivuji vaši snahu vynaložit všechny své síly pro věc Kristovu. Hoříme-li pro Krista, jsme-li Jím záníceni, vydáváme svědectví více, než všechny jen vnější projekty a programy. Evangelium Kristovo se pak může šířit skrze nás.

Dovolím si ještě připojit časový plán, který jsem na začátku biskupské služby předpokládal: 1) konsolidace personálních vztahů – do 1 roku, 2) získat oprávněné sebevědomí, že litoměřická diecéze a její kněžstvo není na odpis – do 3 let, 3) co můžeme nabídnout jako specifikum: stále více se na nás naši přátelé z jiných diecézí obracejí s prosbami o radu, ať se jedná o řešení ekonomických otázek či pastorační dotazy ve věci sice na počet jednotlivců malých, ale přece živých křesťanských společenství ve značně velkých farních obvodech – do 5 let, 4) rekonstrukce farního systému byla po mnohých konzultacích s kněžími krušnohorského vikariátu zahájena už vloni a bude volně, ne zbrkle, pokračovat dále jediné po komunikaci s vámi – do 10 let.

Co může dát severočeská církev (nejen) české církvi?

Protože praxe naší „severočeské církve“ je komunikace s jednotlivci, doporučoval bych mírně upravené známé pastyřské pravidlo, že „jedna lidská duše je dost pro jednu diecézi“, vzít jako denní útěchu a radost.

Začátkem října jste spolu s biskupem Mons. Hankem podepsal memorandum o partnerství litoměřické a eichstättské diecéze. Jaký význam mu přikládáte?

Zmíněné memorandum nemá a nebude mít žádný význam, pokud zůstane jen papírem. To bych si nikdy nepřál. Podpisu nutně předcházelo pětileté období tříbení vzájemných vztahů. Partnerství se nedá uzavřít mezi dvěma nerovnými partnery, kdy jeden jen dává a druhý jen bere. Až jsme byli schopni, na obou stranách, dojít ke zjištění, že se vzájemně můžeme obdarovávat a též přijímat, mohlo se teprve o memorandum uvažovat. Toto období však už chápu jako konkrétní spolupráci.

Omlouvám se, že se k tomu často vracím, ale už při našem prvním setkání jste konstatoval, že služba v litoměřické diecézi nebude procházka růžovou zahradou. Z čeho je litoměřickému biskupovi smutno? Z neobsazených farností? Z nedostatku kněží? Z nízkého počtu věřících?

Prosím, neomlouvejte se. Smutno je litoměřickému biskupovi z toho, že se růžovou zahradou procházet nemůže, protože ji nemá... Ale nyní vážně. Upřímně vyznávám, že mně není smutno z neobsazených farností, ani z nedostatku kněží a ani z nízkého počtu věřících. Smutno by bylo mně i mým věrným spolupracovníkům, kdybychom jen truchlili a rezignovali. Nesmutníme, neboť chceme uchopit naši pastorační situaci jako příležitost, výzvu a pokyn shůry: důsledně usilovat o osobní komunikaci s těmi, které od Pána Boha máme.

Během svých cest po farnostech naší diecéze jste zažil řadu setkání. Na která z nich vzpomínáte nejraději?

Na doslova všechna setkání s lidmi při pastoračních návštěvách vděčně vzpomínám a mám je velmi rád. Přece jen ale setkání s birmovanci, dospělými křesťany, kteří procházejí všelijakými životními zkouškami a odolávají různorodým světským lákavým nabídkám, a přesto zůstávají Pánu Ježíši věrni a veřejně se k Němu hlásí, na setkání s takovými se těším nejvíce.

Čím byste povzbudil naše kněze?

Ubezpečením, že cokoliv ve své kněžské službě konají s dobrým srdcem jako dobří duchovní pastýři nebude ztraceno a zapomenuto a že je to něco tak cenného a ojedinělého, že to za ně nemůže nikdo jiný vykonat, že v tom jsou skutečně nezastupitelní.

A jaká slova povzbuzení máte pro nás, diecezány?

Naši rodiče nám, pokud si vzpomínám, nikdy neřkali, že nás, své děti, mají rádi. Denně nám neopakovali, že nás milují. My jsme to věděli moc dobře, aniž by nám zdůrazňovali. Ani já jako biskup mým milým diecezánům toto neříkám a ani taková emotivní slova od nich neočekávám. Víím ale, že na diecézní loď, abych opět použil tento námořnický příměr, jsem byl posádkou lodě – zdejšími diecezány – „přibrán“, plují s nimi už pět let a je mi s nimi dobře. Jen abych nedopadl jako biblický Jonáš...!

Ptala se Jana Michálková